

MOŽGANI – NAJPAJETNEJŠI STROJ NA SVETU

Možgani so organ, ki leži znotraj glave. Omogočajo nam, da lahko mislimo, se odločamo, spremljamo svet okoli sebe in se v njem gibljemo.

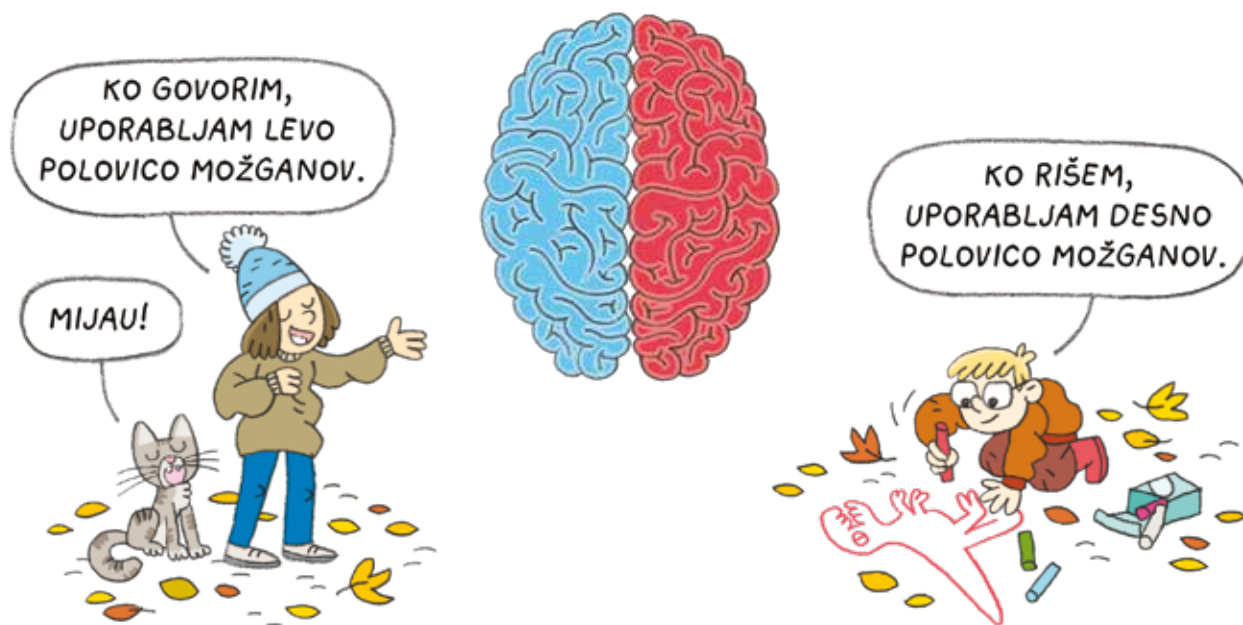
Možgani odraslega človeka so veliki kot majhen zajček, tehtajo pa toliko kot tri nogometne žoge. Kako veliki pa so tvoji možgani? Skoraj tako veliki so kot očkovi ali mamini.

Po videzu so možgani podobni velikemu zrnju kave, saj jih sestavljata dve možganski polobli, ki se med seboj *pogovarjata*.

Leva možganska polobla je pomembna za govor in razmišljanje.

Desna možganska polobla pa za umetnost in domišljijo.

ZAKAJ POTREBUJEMO MOŽGANE?

Ko opazujemo ptice, poslušamo glasbo, okušamo torto, božamo kužka, se opečemo z ognjem, naša čutila (oči, ušesa, nos ...) možganom pošiljajo informacije. Vse te informacije možgani zberejo, se odločijo, kaj narediti in navodila pošljejo mišicam.

AKTIVNI MOŽGANI

Možgani so radi zaposleni z najrazličnejšimi aktivnostmi. Če jih preveč polenimo, na primer z gledanjem televizije, to lahko škodi tako možganom kot tudi preostalemu telesu.

OGLEJ SI SLIKO IN PRIPOVEDUJ, KAJ DELAJO OTROCI. KAJ PA NAJRAJE POČNEŠ TI?

MOŽGANI PONOČI

Spanec je nadvse pomemben za zdravje možganov. Tudi ko spimo, so naši možgani zelo dejavni. To vemo tudi zato, ker se včasih spomnimo sanj, ki jih možgani spletejo med spanjem.

SE MOŽGANI VSE ŽIVLJENJE UČIJO?

Naši možgani se lahko neprestano učijo. Pomagamo jim tako, da dovolj spimo, se veliko gibamo, zdravo jemo, se igramo in poskrbimo, da se nam dogajajo lepe stvari. Še posebej veliko se naši možgani naučijo, kadar rišemo, poslušamo pravljice in pesmice, igramo različna glasbila, se učimo in se družimo s prijatelji.

ZAKAJ MORAMO PAZITI NA GLAVO?

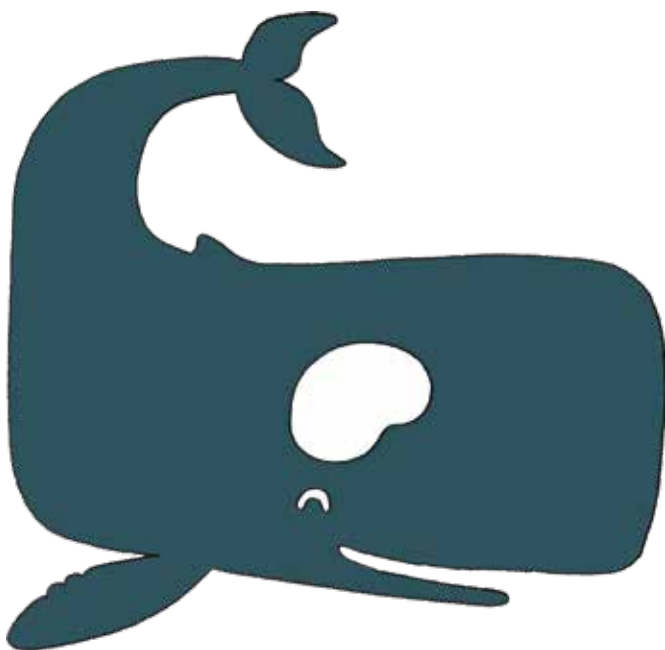
Čeprav so možgani varno spravljani znotraj lobanje, si jih lahko ob močnih udarcih ali padcih poškodujemo. Zato je vedno modro nositi čelado, kadar se vozimo s skirojem, poganjalcem ali kolesom.

KAKO PAMETNE SO ŽIVALI?

Skoraj vse živali imajo možgane. So pa lahko živalski možgani zelo drugačni od človeških, tako po velikosti kot tudi po obliki in legi v telesu.

OPAZUJ SLIKE IN PRIPOVEDUJ!

Kit glavač ima največje možgane od vseh živali.

Možgani **pajkov** ne ležijo le v glavi, ampak tudi v njihovih nogah. Zato znajo pajki spletati mreže.

Koale imajo majhne možgane.

Lignji imajo možgane v obliki obroča.

Spužve pa so ene redkih živali, ki možganov sploh nimajo.

V knjižnici poiščite tudi slikanice: *Mufek, sreča in pamet* (Gaja Kos, Založba Ajda, IBO Gomboc, 2020), *Obuti maček* (Jacob in Wilhelm Grimm, MKZ, 2018; zlata hruška) in razgibajte možgane z ugankami za najmlajše *Ku ku, kdo se skriva tu?* (Thorsten Saleina, MKZ, 2020). Vabljeni v knjižnico!

Knjižne predloge je nabrala knjižničarka Ida Mlakar Črnič.

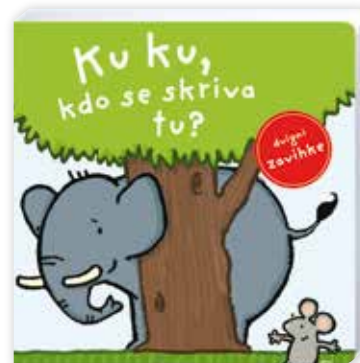

KU KU, KDO SE SKRIVA TU?

(Thorsten Saleina, prevedla: Jelena Isak Kres, MKZ, 2020)

»Tiho stopa njena tačka, mehko prede naša ...«

Kartonka z zavihki je igralna slikanica z ugankami; tekoče besedilo lepo dopolnjuje ilustracija. Igroknjiga ponuja družini zabavo in nekaj učenja. Malčki bodo z navdušenjem odkrivali živali, ki se skrivajo za zavihki, starejši otroci reševali uganke, oboji pa se bodo ob knjigi z odraslimi pogovarjali o živalskem kraljestvu in uživali v čarovniji rimanih besed.

TIGER, KI JE PRIŠEL NA ČAJ

(Judith Kerr, prevedla: Neža Božič, MKZ, 2020)

»Sofija je odprla vrata in zunaj je stal velik, kosmat, progast tiger. »Oprostite, zelo sem lačen,« je rekel, »bi smel priti k vam na čaj?«

Gre za nenavadno zgodbo, v kateri se znajdeteta mama in njena hčerka Sofija, ko se nekega dne na vratih pojavi tiger. Ljubeznivo mu ponudita sendviče, piškote, torto, skratka vse, kar je na mizi, sestradani tiger pa poje in popije še vse, kar premore njun hladilnik in njuna kuhinja ... Hudomušna pravljica ponuja tudi razmislek o razumevanju drugačnosti in sočutju. Po pravljici je bil posnet tudi televizijski film.

DOGODIVŠČINE MALE MIŠKE

(Celia Thaxter, prevedla: Marjana Kobe, ilustrirala: Ana Zavadlav, 2020)

»Na žitni njivi je nekoč živela majhna siva miška. Zelo je bila radovedna in zato se je odpravila na potovanje v širni svet.«

Pravljica izpod peresa ameriške pisateljice in pesnice 19. stoletja je njena prva knjižna izdaja v slovenščini. Radovedna miška nekega dne pod listom najde lešnik.

Ta se ji izmuzne in se odkotali naravnost v podzemno domovanje hudobnega

možička ... Napeta zgodba o odločni miški, ki zaupa vase in se odločno upre krivici. Polne optimizma so tudi barvite ilustracije.

